

Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja

Nacionalni pčelarski program

Ožujak, 2011.

SADRŽAJ

1. UVOD -----	4
2. STANJE U SEKTORU PČELARSTVA U REPUBLICI HRVATSKOJ-----	4
3. NACIONALNI PČELARSKI PROGRAM-----	6
3.1. CILJ NACIONALNOG PČELARSKOG PROGRAMA-----	6
3.2. PRAVNA OSNOVA-----	7
3.3. NOSITELJI IZRADE PROGRAMA -----	7
3.4. RAZDOBLJE TRAJANJA PROGRAMA -----	8
3.5. PROCJENA USPJEŠNOSTI IZVOĐENJA MJERA-----	8
4. MJERE U PROVEDBI PROGRAMA -----	8
4.1. SUZBIJANJE VAROOZE PČELA-----	8
4.1.1. <i>Predmet mjere</i> -----	8
4.1.2. <i>Ishodište mjere</i> -----	8
4.1.3. <i>Korisnici mjere</i> -----	8
4.1.4. <i>Radne faze mjere</i> -----	9
4.1.5. <i>Zahtjev za potporu suzbijanja varooze pčela</i> -----	9
4.1.6. <i>Nositelj mjere</i> -----	9
4.1.7. <i>Rok izvršenja</i> -----	9
4.1.8. <i>Predviđeni troškovi u provedbi mjere</i> -----	9
4.2. KONTROLA KVALITETE MEDA-----	9
4.2.1 <i>Predmet mjere</i> -----	9
4.2.2. <i>Ishodište mjere</i> -----	9
4.2.3. <i>Korisnici mjere</i> -----	10
4.2.4. <i>Radne faze mjere</i> -----	10
4.2.5. <i>Zahtjev za potporu kontrole kvalitete meda</i> -----	10
4.2.6. <i>Nositelj mjere</i> -----	10
4.2.7. <i>Rok provođenja mjere</i> -----	10
4.2.8. <i>Predviđeni troškovi u provedbi mjere</i> -----	10
4.3. OBNAVLJANJE PČELINJEG FONDA-----	10
4.3.1. <i>Predmet mjere</i> -----	10
4.3.2. <i>Ishodište mjere</i> -----	10
4.3.3. <i>Korisnici mjere</i> -----	11
4.3.4. <i>Radne faze mjere</i> -----	11
4.3.5. <i>Zahtjev za potporu za obnovu pčelinjeg fonda</i> -----	11
4.3.6. <i>Nositelj mjere</i> -----	11
4.3.7. <i>Rok izvršenja</i> -----	11
4.3.8. <i>Predviđeni troškovi u provedbi mjere</i> -----	11
4.4. RACIONALIZACIJA TROŠKOVA SELEĆEG PČELARSTVA-----	11
4.4.1. <i>Predmet mjere</i> -----	11
4.4.2. <i>Ishodište mjere</i> -----	11
4.4.3. <i>Korisnici mjere</i> -----	11
4.4.4. <i>Radne faze mjere</i> -----	12
4.4.5. <i>Zahtjev za potporu racionalizacije troškova selećeg pčelarstva</i> -----	12
4.4.6. <i>Nositelj mjere</i> -----	12
4.4.7. <i>Rok izvršenja</i> -----	12

4.4.8. <i>Predviđeni troškovi u provedbi mjere</i> -----	12
4.5. TEHNIČKA POMOĆ PČELARSTVU-----	12
4.5.1. <i>Predmet mjere</i> -----	12
4.5.2. <i>Ishodište mjere</i> -----	12
4.5.3. <i>Korisnici mjere</i> -----	12
4.5.4. <i>Radne faze mjere</i> -----	12
4.5.5. <i>Zahtjev za potporu tehničke pomoći pčelarstvu</i> -----	13
4.5.6. <i>Nositelj mjere</i> -----	13
4.5.7. <i>Rok izvršenja</i> -----	13
4.6. PRIMIJENJENA ISTRAŽIVANJA U PČELARSTVU-----	13
4.6.1. <i>Predmet mjere</i> -----	13
4.6.2. <i>Ishodište mjere</i> -----	13
4.6.3. <i>Korisnici mjere</i> -----	13
4.6.4. <i>Radne faze mjere</i> -----	14
4.6.5. <i>Zahtjev za potporu primijenjenih istraživanja u pčelarstvu</i> -----	14
4.6.6. <i>Nositelj mjere</i> -----	14
4.6.7. <i>Rok izvršenja</i> -----	14
4.6.8. <i>Predviđeni troškovi u provedbi mjere</i> -----	14
5. PREGLED UKUPNO PREDVIĐENIH TROŠKOVA PROVEDBE PROGRAM -15	
6. ZAKLJUČAK -----	15

1. UVOD

Pčelarstvo se kao grana poljoprivrede dugi niz godina poticalo kroz sustav novčanih potpora i to po pčelinjoj zajednici, kilogramu meda, te kroz potporu selekcioniranim maticama pčela. Zbog nužnosti prilagodbe zakonskih propisa s pravnom stečevinom Europske unije nije više moguće osiguravati novčane potpore na dosadašnji način.

Potpore pčelarskom sektoru u Europskoj uniji sve je naglašenija, te je osigurana u okviru sustava uređenja tržišta poljoprivrednih proizvoda. U tom sustavu pojedine zemlje članice imaju u zavisnosti od broja pčelinjih zajednica pravo u okviru svojeg nacionalnog programa u pčelarstvu osigurati određena sredstva za uspješnije odvijanje takve proizvodnje.

Budući je Republika Hrvatska prihvatala sve propise koji uređuju zajedničku poljoprivrednu politiku, a nije još u mogućnosti koristiti sredstva Europske unije za potporu pčelarstvu to je od interesa da se pčelarstvu u Republici Hrvatskoj do ulaska u Europsku uniju osiguraju sredstva iz Državnog proračuna na način da se njihovo korištenje provodi u suglasju s propisima Europske unije. Na taj način osigurava se kontinuitet potpore ovom značajnom sektoru, a pčelare priprema da nakon ulaska u Europsku uniju, budu u mogućnosti na učinkovit način iskoristiti sredstva koja će biti raspoloživa za provedbu Nacionalnog pčelarskog programa Republike Hrvatske.

Do sada doneseni propisi koji uređuju pčelarsku proizvodnju usklađeni su u cijelosti s propisima Europske unije te je i na taj način stvoren okvir za uspješnu provedbu ovoga Programa.

Kako bi se osigurao daljnji razvoj pčelarstva u Republici Hrvatskoj nakon što je ukinut dosadašnji sustav potpore u pčelarstvu u razdoblju do ulaska u Europsku uniju uspostaviti će se na nacionalnoj razini pčelarski program koji je u svojem sadržaju u skladu s pčelarskim programima zemalja Europske unije. On se temelji na odredbama Zakona o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda („Narodne novine“ broj 149/09 i 22/11) koji predstavlja uskladbu sa odgovarajućim propisima koji ovo područje uređuju u zemljama Europske unije.

Provodenjem ovoga programa na nacionalnoj razini bit će osigurani preduvjeti da se takav program nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju provodi i većim dijelom financira sukladno odredbama Uredbe Vijeća 1234/2007.

2. STANJE U SEKTORU PČELARSTVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Pčelarstvo u Republici Hrvatskoj je tradicionalna poljoprivredna grana. Prvi zapisi na našim prostorima su iz doba Rimskog carstva u kojima se navode podaci o visokoj kvaliteti meda iz naših krajeva. Kasnije, od XII stoljeća pčele se često spominju u statutima gradova, ili u različitim sudskim zapisima. U vrijeme vladavine kraljice Marije Terezije (1775) godine objavljen je naputak „Patent o pčelarstvu“ u kojem su dane postavke za širenje i njegovanje pčelarstva. Organiziranost pčelara na ovim prostorima datira još od davne 1879. godine kada je u Osijeku osnovano prvo pčelarsko društvo. Od tada pa do danas pčelarstvo je prošlo niz faza organiziranosti. Ovo bogato iskustvo ishodište je za sadašnje, ali i za buduće pčelarenje u Republici Hrvatskoj.

U brojnim državama su autohtone pčele zbog križanja sa drugim pasminama na granici izumiranja. U Republici Hrvatskoj čista autohtona pčela održala se do danas pod imenom „siva“ pčela (*Apis mellifera carnica*). Poznata je po svojoj pitomosti, radu i dobroj orijentaciji u prostoru. Zbog tih prednosti, cijenimo ovu pčelu, te njezin poseban i iznimski značaj u poljoprivredi, šumarstvu i ekologiji.

Pčelarstvo ima u Republici Hrvatskoj, kao i u svijetu veliki gospodarski značaj. Pčelinji proizvodi - med, pelud, vosak, propolis, matična mlijec, te pčelinji otrov upotrebljavaju se kao hrana i dodatak prehrani te zbog svojih funkcionalnih svojstava pri otklanjanju zdravstvenih problema. Upravo zato su pčelinji proizvodi važni za proizvodnju kako prehrabnenih tako i drugih proizvoda. Ukupna vrijednost svih pčelinjih proizvoda je daleko manja od značaja i koristi od opršivanja bilja. Medonosne pčele su najvažniji i najbrojniji prirodni opršivači. Pčele opršivanjem sudjeluju u stvaranju dodatne vrijednosti u bilnoj proizvodnji u poljoprivredi, te su tako u nekim segmentima te proizvodnje ključne (opršivanje badema, koštunjavog voća, u sjemenarstvu). Jednako je tako značajna i njihova uloga u opršivanju samoniklog bilja čime pridonose očuvanju ukupne biološke raznolikosti. Uloga pčela u ekosustavu je nezamjenjiva i stoga što se brojnost divljih opršivača smanjuje nestajanjem prirodnih staništa, povećanjem monokulturne poljoprivrede i uslijed primjene različitih sredstava za zaštitu bilja.

Republika Hrvatska zbog različitih klimatskih zona (mediteranska, panonska, gorsko-planinska) ima i različite uvjete za razvoj pčelarstva. Različitost i bogatstvo biljnih vrsta omogućuje proizvodnju mnogih sortnih vrsta meda npr. kesten, bagrem, kadulja, lipa, vrijesak, šumski med, suncokret, amorfa, cvjetni med, livadni, itd.

Tablica 1. Broj pčelara i pčelinjih zajednica u razdoblju od 2006. do 2009. godine

GODINA	2006.*	2007.*	2008.*	2009.**
BROJ PČELARA	4.020	5.370	5.490	7.470
BROJ PČELINJIH ZAJEDNICA	280.803	345.375	341.124	366.814

Izvor: DZS*, HPA**

Tablica 2. Veličina pčelinjaka prema broju pčelinjih zajednica u Republici Hrvatskoj

BROJ PČELINJIH ZAJEDNICA	%	BROJ PČELARA PREMA VELIČINI PČELINJAKA
> 10	20,37	1.522
11-20	16,57	1.238
21-30	10,08	753
31-40	10,06	751
41-50	8,19	611
51-100	21,36	1.596
101-150	5,94	444
151-250	6,23	465
251-500	1,04	78
501<	0,16	12
UKUPNO	100,00	7.470

Izvor: HPA

Tablica 3. Prosječna proizvodnja meda (tone) te otkupne cijene meda

GODINA	PROCIJENJENA PROIZVODNJA (t)	OTKUPNA CIJENA (kn/kg)
2006.*	4.460	13,45
2007.*	5.490	11,23
2008.*	5.420	13,65
2009.**	6.410	16,49

Izvor: DZS*, HPA**

Tablica 4. Prikaz primjera proizvodnje

TIP PČELINJAKA	stacionirani pčelinjak
PRINOS PO PROIZVODNOJ KOŠNICI	med-25 kg/košnici vosak – 0,30 kg/košnici
TIP KOŠNICE	LR
BROJ KOŠNICA	60
UKUPNA PROIZVODNJA MEDA	1500 kg

3. NACIONALNI PČELARSKI PROGRAM

3.1. CILJ NACIONALNOG PČELARSKOG PROGRAMA

Cilj Nacionalnog pčelarskog programa (u dalnjem tekstu: Program) jest omogućiti razvoj pčelarstva poboljšanjem tehničko tehnoloških okvira proizvodnje, obrade i ponude meda za tržiste, očuvanjem i povećanjem broja pčelinjih zajednica, osiguravanjem pomoći u suzbijanju varooze, te potvrđivanjem kvalitete i prepoznatljivosti meda za potrošače uvođenjem sustavnih laboratorijskih ispitivanja.

Prema Pravilniku o držanju pčela i katastru pčelinje paše („Narodne novine“ broj 18/08) propisana je obveza vođenja Evidencije pčelara i pčelinjaka (u dalnjem tekstu: Evidencija pčelara) iz koje proizlazi da se u Republici Hrvatskoj pčelari sa 366.814 pčelinjih zajednica, što iznosi 6,5 košnica po kvadratnom kilometru. Obzirom na zemljopisni položaj Republike Hrvatske, kao i na mnogobrojnost pčelinjih paša, postoje realne mogućnosti povećanja broja pčelinjih zajednica i povećanja proizvodnje pčelinjih proizvoda.

U pčelarstvu u Republici Hrvatskoj razlikujemo stacionarne i seleće pčelare. Seleće pčelarenje nije dovoljno zastupljeno, a obzirom na sve veću urbanizaciju kao i turizam, poglavito u priobalju te kratkotrajne paše, pčelari su prisiljeni sve više seliti, kako iz navedenih razloga tako i iz ekonomске opravdanosti.

Budući da se svake godine bilježe značajni gubici pčelinjih zajednica, uzrokovani raznim pčelinjim bolestima, ponajprije varoozom neophodno je sustavno vršiti monitoring varooze i pratećih bolesti te uvesti sustavno suzbijanje na cijelom prostoru Republike Hrvatske. Jedino sustavnim praćenjem gubitaka pčelinjih zajednica i razvoja varooze kroz pašnu sezonu te integralnim pristupom zaštite možemo značajnije utjecati na njihovo smanjenje.

Jedan od čimbenika uspješnog prezimljavanja i povećanja prinosa pčelinjih proizvoda je i kvalitetna mlada matica. U Republici Hrvatskoj izvorno živi siva pčela (*Apis mellifera carnica*), te je obaveza očuvanje ove pasmine i očuvanje njezine biološke raznolikosti.

Hrvatski pčelari proizvode više od dvadeset sorti meda dostatnog za domaće tržište, a proizvedeni višak se izvozi na inozemno tržište. Upravo tako proizведен med, a koji je prošao kroz sustav kontrole za krajnjeg korisnika, predstavlja sigurnu i kvalitetnu hranu.

3.2. PRAVNA OSNOVA

Ovaj Program donosi se na temelju Zakona o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda („Narodne novine“ broj 149/09 i 22/11) radi unaprjeđivanja uvjeta za proizvodnju i trženje pčelinjih proizvoda, a ostali propisi koji se moraju poštovati tijekom njegova provođenja su slijedeći:

1. Zakon o poljoprivredi („Narodne novine“ broj. 149/09),
2. Zakon o stočarstvu („Narodne novine“ broj 70/97, 36/98, 151/03 i 132/06),
3. Zakon o veterinarstvu („Narodne novine“ broj 41/07),
4. Zakona o veterinarsko-medicinskim proizvodima („Narodne novine“ broj 84/08),
5. Zakon o hrani („Narodne novine“ broj. 46/07),
6. Pravilnik o držanju pčela i katastru pčelinje paše („Narodne novine“ broj 18/08),
7. Pravilnik o medu („Narodne novine“ broj 93/09),
8. Pravilnik o kakvoći uniflornog meda („Narodne novine“ broj 122/09),
9. Pravilnik o označavanju, reklamiranju i prezentiranju hrane („Narodne novine“ broj 41/08),
10. Pravilnik o higijeni hrane („Narodne novine“ broj. 99/07, 27/08, 118/09),
11. Pravilnik o higijeni hrane životinjskog podrijetla („Narodne novine“ broj 99/07, 28/10),
12. Pravilnik o mikrobiološkim kriterijima za hranu („Narodne novine“ broj 74/08, 156/08, 89/10),
13. Pravilnik o vođenju upisnika registriranih i odobrenih objekata te o postupcima registriranja i odobravanja objekata u poslovanju s hranom („Narodne novine“ broj 125/08, 55/09, 130/10),
14. Pravilnik o veterinarskom pregledu živilih životinja u unutarnjem prometu i svjedodžbi o zdravstvenom stanju i mjestu podrijetla životinja („Narodne novine“ broj 87/08),
15. Pravilnik o mjerama suzbijanja i iskorjenjivanja pčelinjih bolesti („Narodne novine“ broj 114/04),
16. Pravilnik o načinu prijave bolesti životinja („Narodne novine“ broj 31/09),
17. Pravilnik o uvjetima zdravlja životinja i uvjetima za izdavanje certifikata za uvoz pčela (apis mellifera i bombus spp.) iz određenih trećih zemalja („Narodne novine“ broj 101/09),
18. Naredba o mjerama zaštite životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju u 2011. godini.

3.3. NOSITELJI IZRADE PROGRAMA

Program je izradilo Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja u suradnji sa:

- Hrvatskim pčelarskim savezom (u dalnjem tekstu: HPS),
- Agencijom za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (u dalnjem tekstu: Agencija za plaćanja),
- Hrvatskom poljoprivrednom agencijom (u dalnjem tekstu: HPA),
- Hrvatskom poljoprivrednom komorom,
- Hrvatskom gospodarskom komorom,
- Udrugom uzgajivača selekcioniranih matica pčela Hrvatske (u dalnjem tekstu: Udruga uzgajivača).

3.4. RAZDOBLJE TRAJANJA PROGRAMA

Razdoblje trajanja Programa je od 01. siječnja 2011. do 31. ožujka 2012. godine.

3.5. PROCJENA USPJEŠNOSTI IZVOĐENJA MJERA

Procjena uspješnosti izvođenja mjera provodi se u sljedećoj godini.

4. MJERE U PROVEDBI PROGRAMA

Provedbom mjera iz Programa stvorit će se uvjeti za bolji položaj pčelarstva u Republici Hrvatskoj te stvoriti osnova za povećanje konkurentnosti u pčelarskom sektoru. Mjere koje se provode tijekom odvijanja Programa su:

1. suzbijanje varooze pčela;
2. kontrola kvalitete meda;
3. obnavljanje pčelinjeg fonda;
4. tehnička pomoć pčelarima;
5. racionalizacija troškova selećeg pčelarstva;
6. primjenjeno istraživanje u pčelarstvu.

4.1. SUZBIJANJE VAROOZE PČELA

4.1.1. Predmet mjere

Predmet mjere je osigurati za pčelare upisane u Evidenciju pčelara pravo na nabavu odobrenih veterinarsko - medicinskih proizvoda (u dalnjem tekstu: VMP) za suzbijanje i liječenje varooze.

Cilj mjere je učinkovita i pravovremena primjena VMP u zaštiti pčelinjih zajednica od nametnika *Varroa destructor*, što za posljedicu ima i proizvodnju pčelinjih proizvoda bez rezidua VMP (akaricida) koje se koriste u zaštiti pčela protiv varooze.

4.1.2. Ishodište mjere

Varooza je nametnička bolest pčela i pčelinjeg legla uzrokovanata grinjom *Varroa destructor*. Ženke nametnika žive na odraslim pčelama i hrane se hemolimfom, a jaja nesu uz pčelinje leglo. Razvojni oblici hrane se hemolimfom pčelinjih kukuljica, pa se znakovi bolesti očituju na leglu i odraslim pčelama. Na pčelinjoj zajednici ne opažaju se znakovi bolesti dok je broj grinja malen. Kad se razvije velik broj grinja, pčelinja zajednica slabi i na kraju posve propada. U zemljama gdje se bolest javlja, nanosi znatne štete. Varooza se prije tridesetak godina naglo proširila Europom, a isto tako i našom zemljom. Za suzbijanje varooze potrebno je provoditi zaštitu pčelinjih zajednica registriranim lijekovima i odobrenim zaštitnim sredstvima. Naglašava se važnost jedinstvenog modela suzbijanja varooze u Republici Hrvatskoj (isto zaštitno sredstvo- svi pčelari- sve pčelinje zajednice- isto vrijeme zaštite) te proizvodnju pčelinjih proizvoda bez rezidua zaštitnih sredstava u istima. Unatrag nekoliko godina problemi s varoozom se povećavaju zbog otpornosti varooe na kemijska zaštitna sredstva, širenja drugih pčelinjih bolesti i prisutnosti onečišćenja u okolišu. Učestala uginuća pčelinjih zajednica i loša pčelarska sezona predstavljaju veliki izazov za mnoge pčelare kod izbora određenog lijeka za suzbijanje varooe. U takvim nepovoljnim situacijama pčelari se često odlučuju za primjenu jeftinih i neregistriranih zaštitnih sredstava koji često znaju biti štetni po zdravlje pčela i ljudi.

U okviru mjere predviđeno je da svaki registrirani pčelar, dobije, za svaku pčelinju zajednicu VMP za jednokratno suzbijanje varooze, s Popisa odobrenih VMP u Republici Hrvatskoj.

4.1.3. Korisnici mjere

Korisnici mjere su pčelari upisani u Evidenciji pčelara.

4.1.4. Radne faze mjere

Agencija za plaćanja osniva Povjerenstvo za izbor aktivne tvari i provedbu Natječaja za nabavu i distribuciju VMP.

Po provedbi Natječaja Povjerenstvo će odabrati najpovoljnijeg ponuđača i distributera VMP.

4.1.5 Zahtjev za potporu suzbijanja varooze pčela

HPS će za potrebe raspisivanja javnog natječaja za nabavu VMP za suzbijanje varooze pčela dostaviti Agenciji za plaćanja podatak o broju korisnika i broju doza po korisniku.

4.1.6. Nositelj mjere

Nositelj mjere se izabire temeljem javnog natječaja.

4.1.7. Rok izvršenja

Distribucija VMP predviđena je do 01. srpnja 2011.godine.

4.1.8. Predviđeni troškovi u provedbi mjere

MJERA	ZADACI	TROŠKOVI (kn)
Suzbijanje varooze pčela	1. Nabava VMP	7.548.487,00
	2. Distribucija VMP pčelarima	80.000,00
	UKUPNO	7.628.487,00

4.2. KONTROLA KVALITETE MEDA

4.2.1 Predmet mjere

Ova mjera odnosi se na sufinanciranje ispitivanja kvalitete meda pri njegovu stavljanju na tržiste kojom bi se potvrdila ispravnost proizvodnje i usmjerenost na proizvodnju uniflornog meda, te ispravno označavanje meda u cilju zaštite potrošača.

Ispitivanje kvalitete meda bit će sufinancirano djelomičnim određivanjem njegova sastava prema sljedećim kriterijima: električna provodljivost, količina vode, količina hidroksimetilfurfurala, te udio peludnih zrnaca u netopivom sedimentu, a na bazi do tri uzorka po pčelaru.

Uzorkovanje meda obavlja predstavnik izabranog ovlaštenog laboratorija uz nazočnost pčelara.

4.2.2. Ishodište mjere

Zbog biljne raznolikosti Republike Hrvatske velike su mogućnosti u razvoju proizvodnje uniflornog meda te povećanju njegove ponude i konkurentnosti kako na tržištu Republike Hrvatske tako i na tržištu Europske Unije. U odnosu na navedeni prirodni potencijal nerazmjerno je mali broj dosada ispitanih uzoraka meda na parametre kvalitete prije stavljanja na tržište koji godišnje prosječno iznosi približno 6.410 tona.

4.2.3. Korisnici mjere

Korisnici mjere su pčelari upisani u Evidenciji pčelara.

4.2.4. Radne faze mjere

Agencija za plaćanja osniva Povjerenstvo za provođenje natječaja i odabir ovlaštenoga laboratorija s najpovoljnijom ponudom.

Po završenom natječaju Agencija za plaćanja s odabranim laboratorijem sklapa ugovor.

4.2.5. Zahtjev za potporu kontrole kvalitete meda

HPS će za potrebe raspisivanja javnog natječaja za programsku mjeru kontrole kvalitete meda dostaviti Agenciji za plaćanja podatak o broju korisnika i broju uzoraka po korisniku.

Ako je zahtjev veći od raspoloživih sredstava sufinanciranje se proporcionalno umanjuje po svakom uzorku.

4.2.6. Nositelj mjere

Nositelj mjere je ovlašteni laboratorij izabran temeljem javnog natječaja.

4.2.7. Rok izvršenja

Rok provođenja ove mjere je razdoblje trajanja ovoga Programa.

4.2.8. Predviđeni troškovi u provedbi mjere

MJERA	ZADACI	TROŠKOVI (kn)
Ispitivanje kvalitete meda	Ispitivanje kvalitete meda prema sljedećim kriterijima: - električna provodljivost, - količina vode, - količina hidroksimetilfurfurala, - udio peludnih zrnaca u netopivom sedimentu	2.128.207,00

4.3. OBNAVLJANJE PČELINJEG FONDA

4.3.1. Predmet mjere

Predmet mjere je očuvanje i proširenje pčelinjeg fonda, čime se izravno pomaže očuvanju naše izvorne pasmine sive pčele, te se unapređuju njezine gospodarske i biološke odlike.

Ova mjera odnosi se na subvencioniranje kupnje selekcioniranih matica kroz potporu uzgajivačima matica za uzgoj selekcioniranih matica i za testiranje matica.

4.3.2. Ishodište mjere

Pčele su izložene štetnim utjecajima koji zahtijevaju stalno obnavljanje i nadomještanje pčelinjih zajednica. Ugibanja pčelinjih zajednica posljedica su neodgovarajuće tehnologije, varooze, drugih pčelinjih bolesti, trovanja itd.

Sustavno obnavljanje pčelinjeg fonda nadovezuje se na djelovanje i uspostavljanje uzgajališta pčelinjih matica i proizvodnju pčelinjih zajednica sive pčele te testiranje pčelinjih matica. Ocjenjivanje i razvoj metoda parametara kvalitete uzgojnog materijala je zadatak koji je sastavni dio uzgoja i certificiranja matica pčela.

4.3.3. Korisnici mjere

Korisnici mjere su uzgajivači pčelinjih matica registrirani u Upisniku uzgajivača selekcioniranih matica pčela te HPA u organizaciji i provedbi testiranja matica.

4.3.4. Radne faze mjere

Dodjela potpora provodi se prema uzgojnog programu i Pravilniku o uvjetima i načinu provedbe potpora u sektoru pčelarstva prema Nacionalnom pčelarskom programu (u dalnjem tekstu: Pravilnik).

4.3.5. Zahtjev za potporu za obnovu pčelinjeg fonda

Udruga uzgajivača izdati će potvrdu uzgajivačima o količini prodanih selekcioniranih matica. Maksimalni iznos subvencije po matici je 50 kuna.

Ako je zahtjev veći od raspoloživih sredstava sufinanciranje se proporcionalno umanjuje po svakom zahtjevu za isplatu.

4.3.6. Nositelj mjere

Nositelji mjere su Udruga uzgajivača, HPA i HPS.

4.3.7. Rok izvršenja

Rok provođenja ove mjere je razdoblje trajanja ovoga Programa.

4.3.8. Predviđeni troškovi u provedbi mjere

MJERA	ZADACI	TROŠKOVI (kn)
Obnavljanje pčelinjeg fonda	1. Subvencioniranje prodaje matic 2. Testiranje matica	1.269.719,50 188.767,50
	UKUPNO:	1.458.487,00

4.4. RACIONALIZACIJA TROŠKOVA SELEĆEG PČELARSTVA

4.4.1. Predmet mjere

Ovom mjerom omogućuje se sufinanciranje troškova selećih pčelara kod kupnje opreme koja se koristi za selenje pčela i to kupnju novih priključnih vozila, mehaničkih i/ili hidrauličnih dizalica, utovarnih rampi, kontejnera.

4.4.2. Ishodište mjere

Ova mjeru se predlaže radi zastarjelosti opreme u selećem pčelarstvu u cilju sigurnosti prometa i povećanja proizvodnje meda. Obzirom na zemljopisni položaj Republike Hrvatske i tri klimatske regije, sve veće urbanizacije kao i kratkotrajnosti paša, sve veći broj pčelara seli na dvije ili više pčelinjih paša.

4.4.3. Korisnici mjere

Korisnici mjere su pčelari upisani u Evidenciju pčelara kao seleći pčelari.

4.4.4. Radne faze mjere

Prikupljanje i obrada Zahtjeva obavlja se sukladno Pravilniku.

4.4.5. Zahtjev za potporu racionalizacije troškova selećeg pčelarstva

Programska mjera racionalizacije selećeg pčelarstva korisnicima sredstava omogućuje povrat do 50% investicije.

Maksimalni iznos po korisniku je do 50.000,00 kn.

Korisniku ove mjere stavlja se zabrana otuđenja subvencionirane opreme do pet godina.

Ako je zahtjev veći od raspoloživih sredstava sufinanciranje se proporcionalno umanjuje po svakom zahtjevu.

4.4.6. Nositelj mjere

Nositelj mjere je Agencija za plaćanja.

4.4.7. Rok izvršenja

Rok provođenja ove mjere je razdoblje trajanja ovoga Programa.

4.4.8. Predviđeni troškovi u provedbi mjere

MJERA	ZADATAK	TROŠKOVI (kn)
Racionalizacija selećeg pčelarstva	Nabava priključnog vozila za prijevoz pčela (kontejner, utovarnih rampi, raznih dizalica)	1.508.487,00

4.5. TEHNIČKA POMOĆ PČELARSTVU

4.5.1. Predmet mjere

Omogućuje se modernizacija pčelarstva onim pčelarima koji su registrirani u Evidenciji pčelara ne gledajući na broj pčelinjih zajednica. Predmet projekta je sufinanciranje pomagala, pribora i opreme koja se koristi u pčelarstvu.

4.5.2. Ishodište mjere

Kako pčelari iskorištavaju manje od 50% pašnih resursa koji su im na raspolaganju, proizlazi potreba za modernizacijom opreme i povećanjem broja pčelinjih zajednica, u cilju povećanja ukupne proizvodnje. Svaki pčelar je odgovoran za proizvodnju zdravstveno ispravnih pčelinjih proizvoda. Jedan od uvjeta proizvodnje zdravih pčelinjih zajednica je adekvatna oprema, koja mora biti izrađena od prirodnog materijala odnosno onog koji je netoksičan, nehrđajući.

Pčelari će pomoću potpora tehničke pomoći lakše zamijeniti zastarjelu opremu koja je dotrajala ili neprimjerena, što će omogućiti dobivanje zdravstveno ispravnih pčelinjih proizvoda.

4.5.3. Korisnici mjere

Korisnici ove mjere su pčelari upisani u Evidenciji pčelara.

4.5.4. Radne faze mjere

Prikupljanje i obrada Zahtjeva obavlja se sukladno Pravilniku.

4.5.5. Zahtjev za potporu tehničke pomoći pčelarstvu

Ovom mjerom osigurati će se bespovratna sredstva za povrat do 50% investicije u programskoj mjeri tehničke pomoći pčelarstvu.

Maksimalni iznos po korisniku subvencije je 20.000,00 kuna.

Minimalni iznos po korisniku je 2.000,00 kuna po pojedinom računu.

Ako je zahtjev veći od raspoloživih sredstava sufinanciranje se proporcionalno umanjuje po svakom zahtjevu.

4.5.6. Nositelj mjere

Nositelj ove mjere je Agencija za plaćanja.

4.5.7. Rok izvršenja

Rok provođenja ove mjere je razdoblje trajanja ovoga Programa.

4.5.8. Predviđeni troškovi u provedbi mjere

MJERA	ZADATAK	TROŠKOVI (kn)
Tehnička pomoć pčelarima	Nabava pčelarske opreme	4.943.332,00

4.6. PRIMIJENJENA ISTRAŽIVANJA U PČELARSTVU

4.6.1. Predmet mjere

Predmet mjere je osnivanje testnih pčelinjaka na cijelom području Republike Hrvatske. Problematika pčelinjih bolesti predstavlja važno mjesto u suvremenom komercijalnom pčelarenju. Posebice se to odnosi na spoznaju da se unatrag nekoliko desetljeća značajno povećao broj uzročnika bolesti i sve veće povezanosti između pojedinih bolesti pčela koje u zajedničkom nastupu mogu uzrokovati velika uginuća pčelinjih zajednica. Međunarodni transport pčela i/ili njihovih proizvoda povećao je mogućnost unošenja različitih uzročnika (nametnika, bakterija, gljivica ili virusa) u pčelinje zajednice, a pravilno i pravovremeno utvrđivanje bolesti pčela omogućava odgovarajuće postupke i mjere suzbijanja. Nesporno je utvrđeno da nove pčelinje bolesti, novi trendovi u suvremenoj dijagnostici, terapiji i preventivi pčelinjih bolesti predstavljaju izazov za znanstveno i praktično pčelarstvo. Osnivanje testnih pčelinjaka omogućilo bi provođenje jedinstvenog modela suzbijanja varooze u Republici Hrvatskoj (isto zaštitno sredstvo - svi pčelar i- sve pčelinje zajednice - isto vrijeme zaštite) kao i borbu protiv ostalih zaraznih i nametničkih bolesti pčela.

4.6.2. Ishodište mjere

Osnivanje testnih pčelinjaka za pravilno provođenje kontrole dnevnog pada varooe kao i pravodobno obavljećivanje pčelara kada i sa kojim odobrenim VMP treba tretirati pčelinje zajednice tijekom godine. Posebice se to odnosi na testiranje različitih VMP protiv varooe te ostalih bolesti pčela. Također, testni pčelinjaci imaju važno znanstveno istraživačko, ali i dijagnostičko značenje.

Program osnivanja testnih pčelinjaka obuhvatiti će područje cijele Republike Hrvatske.

4.6.3. Korisnici mjere

Korisnici mjere su pčelari upisani u Evidenciji pčelara.

4.6.4. Radne faze mjere

Prikupljanje i obrada Zahtjeva obavlja se sukladno Pravilniku.

4.6.5. Zahtjev za potporu primijenjenih istraživanja u pčelarstvu

HPS će dostaviti Agenciji za plaćanja podatak o broju korisnika.

Uspostaviti će se devet testnih pčelinjaka s minimalno po dvadeset pčelinjih zajednica.

Ako je zahtjev veći od raspoloživih sredstava sufinciranje se proporcionalno umanjuje po svakom zahtjevu.

4.6.6. Nositelj mjere

Nositelj mjere je Agencija za plaćanja, Veterinarski fakultet i HPS.

4.6.7. Rok izvršenja

Rok provođenja ove mjere je razdoblje trajanja ovoga Programa.

4.6.8. Predviđeni troškovi u provedbi mjere

MJERA	ZADACI	TROŠKOVI (kn)
Primijenjeno istraživanje u pčelarstvu	1. Ospozobljavanje pčelara koji će obavljati aktivnosti u testnim pčelinjacima 2. Naknada pčelarima za obavljanje aktivnosti u testnim pčelinjacima 3. Nadzor voditelja nad testnim pčelinjacima 4. Uspostava baze za znanstveno-stručna istraživanja	83.000,00 140.000,00 50.000,00 60.000,00
	UKUPNO	333.000,00

5. PREGLED UKUPNO PREDVIĐENIH TROŠKOVA PROVEDBE PROGRAMA

Ukupno predviđeni troškovi Nacionalnog pčelarskog programa za razdoblje trajanja Programa

PROGRAM	MJERE	TROŠKOVI (kn)
Nacionalni pčelarski program	1. Suzbijanje varooze pčela 2. Kontrola kvalitete meda 3. Obnavljanje pčelinjeg fonda 4. Racionalizacija troškova selećeg pčelarstva 5. Tehnička pomoć pčelarstvu 6. Primjenjeno istraživanje u pčelarstvu	7.628.487,00 2.128.207,00 1.458.487,00 1.508.487,00 4.943.332,00 333.000,00
	UKUPNO	18.000.000

6. ZAKLJUČAK

Posljednjih godina izradom novih propisa koji uređuju pčelarsku proizvodnju ostvarene su pretpostavke za uspješnu provedbu Programa kojim će se sektor pčelarstva zasigurno unaprijediti.

Posebno možemo izdvojiti značaj pčelinjeg katastra i sustav evidencije pčelara koji osiguravaju uvjete za dobivanje točnih podataka o pčelarskoj proizvodnji što je jedan od najvažnijih preduvjeta za korištenje sredstava novčane potpore u pčelarstvu nakon što Republika Hrvatska postane punopravna članica Europske unije.

Provedba mjera iz Programa doprinijet će konkurentnosti pčelarstva u cjelini, te već sada omogućiti istovjetne uvjete pčelarima u Republici Hrvatskoj za korištenje potpora u sektoru pčelarstva sukladno sustavima potpore koji vrijede u Europskoj uniji.